

Marš zpátky do práce. Home office bude už jen pro vyvolené, jeho zlatá éra končí

Firmy bijí na poplach, nařizují zaměstnancům návrat z home office do práce. Vysvětlují to úpadkem spolupráce a kreativity i poklesem výkonnosti. Mnozí zaměstnanci se však práci v kanceláři brání. Bude z toho nová kulturní válka?

Končí zlatá éra home office? (ilustrační foto) / Zdroj: Shutterstock

Práce z domova zachraňovala firmy v covidových letech. Zvykli jsme si pracovat online na dálku. Pro mnoho lidí se home office stal běžným typem práce i poté, co pandemie odezněla. Ukazuje se však, že to, co tak skvěle fungovalo v časech existenční nejistoty, nemusí být dobrým způsobem práce v běžných dobách.

Z „remote work“ se nestane nový normál.

Zpátky do kanclu

Vypadá to, jako bychom se vraceli ke staré předcovidové organizaci práce. Firem, které vyzývají své zaměstnance, aby zase docházeli do práce, přibývá. Nejnověji zavelel k návratu „bílých límečků“ do kanceláří Amazon.

Největší internetový obchod světa, který zaměstnává 1,5 milionu lidí (z toho 6 000 v Česku), vzkázal pracovníkům, aby do konce roku přešli na trvalou práci v kanceláři, jinak si mohou hledat jinou práci.

S prací na dálku, ať už stálou, nebo hybridní, kdy zaměstnanec tráví v kanceláři jen část pracovní doby, se rozhodly skoncovat také technologický gigant Meta (Facebook), automobilka Tesla či banka JPMorgan. Home office povolují pouze ve výjimečných případech.

Nabídka míst pro takový typ zaměstnání se snížila v USA během roku z deseti na osm procent. A pokles home office, byť nijak propastný, nastává také v evropských státech, přičemž Česko není výjimkou. Data společnosti Pluxee ČR (dondávna SODEXO), která

firmám zprostředkovává servis zaměstnaneckých benefitů, naznačují, že nabídka míst s možností práce z domova od roku 2022 spadla z 28 na 20 procent.

Je patrné, že zlaté časy nejoblíbenějšího benefitu – home office – jsou za námi. Není to však nic překvapivého.

Dálkový úpadek

Majitelé firem a manažeři mají pádné důvody k tomu, aby home office rušili či aspoň omezovali: Ukazuje se, že práce na dálku vede k úpadku vztahů mezi zaměstnanci, kteří nespolupracují tváří v tvář.

To ale není vše. Manažeři ztrácejí kontrolu nad podřízenými. Klesá kreativita a rozhodování ve firmě, kde jsou početně zastoupeni lidé pracující na dálku, je zdoluhavé. Důsledkem je pokles výkonnosti, který nemohou vyvážit ani nižší náklady na kancelářské prostory a úspora energií.

Elon Musk o tom říká: „Lidé jsou mnohem produktivnější, když pracují fyzicky spolu. Opravdu v to silně věřím.“

Za covidu Musk přidával i morální argument. Zdůrazňoval, že je důležité, aby dělníci v továrnách Tesla, kteří během pandemie nastupovali do práce, viděli, že pracují také zaměstnanci v kancelářích a manažeři.

Odpůrcem home office Musk zůstal. Těm, kterým se pobyt v kancelářích nelíbí a pokládají ho za přežitou formu organizace práce, vzkazuje: „Copak lidé, kteří připravují a doručují vaše jídlo, mohou pracovat z domova? A mohou snad na dálku pracovat řemeslníci, kteří opravují váš dům?“

Vadí, nevadí?

Zkušenosti z firem, kde je home office rozšířen, ukazují, že se nově příchozí zaměstnanci obtížně zařazují do kolektivu. Práce na dálku také brzdí jejich kariérní postup.

Home office by tedy mladším zaměstnancům mohl vadit. Ale nevadí – aspoň většině z nich.

Pro generaci Z a mladší mileniály nemá práce takovou důležitost jako pro dříve narozené. Netlačí se tak do vedoucích pozic spojených s delší pracovní dobou a stresem z odpovědnosti. Vyšší mzda jim za to nestojí. Větší význam přikládají work-life balance, rovnováze mezi soukromým a pracovním životem. Vyhledávají proto zaměstnání s pružnou pracovní dobou, kratším pracovním týdnem, neomezenou dovolenou a také – s možností pracovat z domova.

Víc než kde jinde to platí v Česku. Průzkum Workmonitor odhalil, že Češi ve výrazně nižší míře, než je v zahraničí obvyklé, stojí o kariérní postup a před pracovním dávají přednost soukromému životu.

Na home office s notebookem na kanapi nepochybně může být práce příjemnější než za pracovním stolem v open space pod neustálým dohledem. Ušetříte navíc čas, který byste jinak potřebovali na dojíždění do práce. A máte příležitost věnovat ho svým zálibám.

Jistě, tahle příležitost ze světa práce úplně nezmizí, home office neskončí. Počet pracovníků, kterým ji zaměstnavatelé poskytují, se však sníží.

Sám Musk připouští, že ani v jeho společnostech nebude home office zapovězen. Zůstane však výsadou těch nejkvalifikovanějších pracovníků, jejichž práce je pro firmu mimořádným přínosem a o které musí firma tvrdě bojovat s konkurencí. V takovém případě Elon dokáže ze svých zásad ustoupit.

Některé firmy budou práci na dálku tolerovat, ale pouze v její omezené, hybridní formě. Povolávají zaměstnance jen na část týdne, která je však stále větší.

Udělal to už velké technologické firmy jako Alphabet (Google) nebo Apple a také herní společnost Activision Blizzard, které zavedly model, v němž zaměstnanci musí pracovat častěji z kanceláře než z domova – tři až čtyři dny.

Zatím jsme to nepozlatili

Mnozí pracovníci se s „povolávacím rozkazem“ do kanceláře nechtějí smířit. Možnost pracovat z domova mají za důležitou součást flexibility a rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem. Magazín Business Insider popisuje, jak se zaměstnanci Amazonu práci v kanceláři brání. Někteří zvažují změnu zaměstnavatele.

Profesor Mark Mortensen z Evropského obchodního institutu INSEAD v magazínu Fortune upozorňuje: „Propukla kulturní válka o podstatnou část work-life balance.“ Bitevním polem této války podle něj budou státy s vysokou mírou individualismu, které leží v Evropě a Severní Americe.

Zatím do ní vlády příliš nezasahují, což platí také o Česku. Nic na tom nezměnila ani loňská novela zákoníku práce, která propsala práci dálku do paragrafů. Ani tato novela však nenastavila home office jako povinnost, ale pouze jako možnost, kterou povoluje zaměstnavatel. Zaměstnanec na ni nemá nárok.

Zákoník tak potvrdil stav, který existoval už dřív – práce na dálku vzniká dohodou mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Jeho změna byla vlastně zbytečnou, zákoník (od roku 2006 devětapadesátkrát novelizovaný) byl pouze zaplevelen dalšími zbytečnými paragrafy.

Vládu však omlouvá, že vycházela vstříc unijní směrnici o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách. Patří se jí spíš pochválit, že se to obešlo bez „gold-plating“ (pozlacování), kdy požadavky Evropské unie členské země přitvrzují. Vláda nenasadila zaměstnavatelům další okovy.

Home office je a měl by zůstat záležitostí dohody mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Stát by do něj měl kibicovat co nejméně. Nejlépe vůbec.

Zdroj: <https://www.finmag.cz/firemni-kultura/461544-mars-zpatky-do-prace-home-office-bude-uz-jen-pro-vyvolene-jeho-zlata-era-konci>